

Utbildningsinspektion i Sjuntorpsskolan, grundskola 6–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	4
Bedömning av förutsättningarna	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Sjuntorpsskolan den 5–6 september 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Trollhättans kommun och Sjuntorpsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Sjuntorpsskolan intervjuades rektorn, elever, lärare och övrig personal, samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Sjuntorpsskolan	Antal elever
Grundskola	302

Sjuntorpsskolan 6–9 bildar tillsammans med Sjuntorpsskolan F–5 samt Upphärads skola Sjuntorps rektorsområde i Trollhättans kommun. Bebyggelsen inom området består till största delen av villor. Skolområdet är stort, många elever åker skolskjuts till skolan. Området har en växlande och rik natur med öppna fält, skogsområden samt sjöar och vattendrag.

Vid Sjuntorpsskolan 6–9 finns sedan några år en profilinriktning mot ridning och hästskötsel, detta för att möta ett intresse som finns hos många av skolans elever.

Sjuntorpsskolan 6–9 är en relativt nybyggd skola, den består av ett plan med matsalen som ett nav i mitten och tre ”ben” som sträcker sig åt olika väderstreck. Vid Sjuntorpsskolan 6–9 arbetar elever och lärare i tre arbetslag. Under tre perioder varje läsår arbetar eleverna tematiskt och i detta arbete ingår såväl teoretiska som praktisk/estetiska ämnen.

Sjuntorpsskolan F–5 har sina lokaler i en äldre byggnader inom området och hit går årskurserna 6–9 för att ha t.ex. bild och hem- och konsumentkunskap.

I anknytning till skolans idrottshall finns en simhall dit eleverna går kontinuerligt för att träna simning. Denna möjlighet har inneburit att skolan kan uppvisa 100 procent simkunnighet bland eleverna.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Sjuntorpsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Arbetslagsarbetet vid Sjuntorpsskolan är väl utvecklat och tillsammans med eleverna söker man arbetssätt och undervisningsformer som syftar till att öka elevernas ansvar för det egna lärandet. Inspektörerna ser under de tematiska studierna exempel på verksamhet där målen är tydliga för eleverna och där de på ett självklart sätt är med och utvärderar sina resultat utifrån läroplanens mål att sträva mot och mål att uppnå. Inspektörerna träffar entusiastiska lärare och elever som trivs, arbetar med lust och motivation.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas:

- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Samtliga elever erbjuds inte elevens val i enlighet med bestämmelserna (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör arbeta för att öka elevernas kännedom om kursplanernas mål.
- Skolan bör arbeta för att förbättra sin kvalitetsredovisning vad gäller information om verksamheten och dess målpuppfyllelse.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

År 2005 lämnade 60 elever årskurs 9 vid Sjuntorpsskolan. Inspektörerna noterar att det genomsnittliga meritvärdet vid skolan var 193 att jämföra med siffran för riket som var 206. 93 procent av eleverna var behöriga till nationella program vid gymnasieskolan, vilket är i nivå med riket.

Resultaten vid de nationella proven i årskurs 9 vid Sjuntorpsskolan för år 2005 visar att samtliga elever vid skolan blev godkända i svenska, engelska och matematik. Officiell statistik av elevernas slutbetyg i årskurs 9 ifrån år 2005 visar att 3,5 procent av eleverna inte nådde målen i svenska, 3,3 i engelska samt att 3,3 procent inte nådde målen i matematik. Inspektörerna konstaterar att det var fler flickor än pojkar som lämnade skolan utan att ha nått målen i dessa ämnen.

Vidare visar officiell statistik att pojkarnas meritvärde i slutbetygen för årskurs 9 är högre än flickornas och att pojkarna överlag når målen för betyget MVG i fler ämnen än flickorna. Vid intervju med lärare framkommer att de inte vet hur kunskapsresultaten fördelar sig mellan könen, men de tror att pojkar under tidigare år gjort sämre resultat än flickor. Under läsåret har man haft föreläsningar om genusperspektiv och i detta arbete har man stöd från Myndigheten för skolutveckling (MSU)

Inspektörerna bedömer att eleverna vid Sjuntorpsskolan generellt sett utvecklar och når kunskaper i enlighet med målen i läroplanen och kursplanerna.

Inspektörerna bedömer vidare att det finns skillnader mellan pojkars och flickors resultat i förhållande till målen. Inspektörerna anser dock att ett medvetet arbete för att utjämna skillnaderna har påbörjats.

Normer och värden

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, skall omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning.

Vid Sjuntorpsskolan har alla klasser klassråd. Eleverna väljer elevrådsrepresentanter och för att få dessa att känna att de kan påverka har man elevrådsmöten på två nivåer. Ibland träffas elevrådsrepresentanterna ifrån klasserna inom arbetslaget och ibland träffas alla elevrådsrepresentanter vid skolan och har möten. Eleverna berättar vid intervju att de tycker att de är med och påverkar den dagliga verksamheten. De elevrådsrepresentanter inspektörerna träffar känner

stort stöd av sin rektor och går gärna till honom för att diskutera diverse frågor.

Sjuntorpsskolan arbetar tematiskt. Arbetssättet ger eleverna stora möjligheter vad gäller inflytande och ansvar för det egna lärandet. Se vidare i avsnittet "Bedömning av genomförandet" om organisation och arbetssätt i undervisningen.

Inspektörerna bedömer att eleverna vid skolan har inflytande och tar ansvar både för verksamheten i stort och för det egna lärandet.

Eleverna arbetar ofta i grupper eller tillsammans med olika kamrater och berättar att detta gör att de känner de flesta elever som ingår i arbetslaget. Vid intervju beskriver de skolan som lugn och att konflikterna är få och att detta hänger samman med att de känner varandra. Det förebyggande arbetet med normer och värden bedrivs kontinuerligt genom samtal och arbetsområden som ger naturliga tillfällen till diskussion om moral och etik.

Inspektörerna bedömer att det förebyggande arbetet med och resultat av arbetet med normer och värden vid skolan fungerar väl.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för skolformen.

Arbetsmiljö och delaktighet

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagen ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling.

Den 15 oktober 2006 trädde nya bestämmelser i kraft som innebär att likabehandlingsplan skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Vid inspektionstillfället har skolan precis avslutat arbetet med likabehandlingsplanen och den skall på remiss till elevråd och föräldrastyrelse. Det nya programmet är en revidering av den plan mot kränkande behandling som tidigare använts vid skolan.

Programmet motsvarar inte till alla delar en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver då den till exempel inte anger att lagen har till ändamål att främja barns och elevers lika rättigheter. Planen anger inte heller rutiner för uppföljande insatser eller hur dokumentationen av ärenden skall se ut.

Inspektörerna bedömer att likabehandlingsplanen inte kan anses motsvara de krav som ställs enligt den nya lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever.

Genom det tematiska arbetssätt som präglar Sjuntorpsskolan kan inspektörerna konstatera att eleverna kontinuerligt tränas i att planera sina studier utifrån både kursplanernas mål att uppnå och mål att sträva mot. I arbetssättet ingår även att resultaten ska utvärderas och i detta arbete kan eleverna, tillsammans med sina lärare, utvärdera varandras arbete utifrån satta mål.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Läsåret delas in i tre perioder och under dessa perioder arbetar man tematiskt. Lärare berättar att modellen fungerar bäst när det gäller att kunna inkludera lärarna i de praktiskt/estetiska ämnena och de är en viktig del i planeringen runt tematiska studier. Varje temaperiod startar med en två veckor lång baskurs som planeras och genomförs lärarstyrt. Efter dessa två veckor är eleverna fria att välja både arbetsområde, arbetssätt och redovisningsform utifrån de mål de har satt upp tillsammans med klassen, jämte de mål de satt upp för sig själva. Lärare berättar att de är medvetna om att tematiska studier kräver att eleven kan planera sin tid och ta ansvar för arbetet. Lärarna arbetar medvetet för att hitta strukturer som ska underlätta för elever som har svårt med att ta ansvar för de självständiga studierna.

Hos lärarna finns en övertygelse om att arbetssättet skapar lust hos eleverna och inspektörerna får denna bild bekräftad av eleverna vid samtal och besök i verksamheten under den tid då man arbetar tematiskt. Eleverna berättar med inlevelse om tematiden och att de finner den rolig och lärorik. Intervjuer med elever visar också att de använder sin individuella utvecklingsplan aktivt och att det tematiska arbetssättet tydliggör målstyrningen för dem.

Inspektörerna bedömer att organiseringen av den tematiska tiden, innehållet i undervisningen, arbetssätt och arbetsformer på ett mycket bra sätt ger eleverna förutsättningar att nå målen och främjar utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i läroplan och kursplaner.

Vid verksamhetsbesök ser inspektörerna dock exempel på lektioner som inte uppfyller kraven på lämplig arbetsmiljö för vare sig elever eller lärare. Under den så kallade ”studietiden”, då eleverna har eget arbete, ser inspektörerna elever som sitter av tiden och lärare som inte visar ett aktivt engagemang för den verksamhet som pågår. Inspektörerna ser också exempel på elever som provocerar och stör sina kamrater under lärarledda genomgångar vilket förvånar inspektörerna med tanke på hur väl samarbetet fungerar under den tematiska tiden.

Individanpassning och stöd

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på att upprättandet av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Samtliga elever vid Sjuntorpsskolan har en sådan plan och både elever och föräldrar be-

rättar att den fungerar väl och används vid utvecklingssamtalen som ett sätt att visa elevernas kunskapsutveckling i förhållande till målen.

Inspektörerna bedömer att arbetet med IUP underlättar samverkan med elevernas föräldrar och fungerar väl för att tydliggöra elevernas kunskapsutveckling i förhållande till målen.

Sjuntorpsskolan har rutiner för att tidigt upptäcka och arbeta med elever i behov av särskilda stödinsatser. En viktig del i detta arbete är specialpedagogen som finns med redan i planeringen av de nya klasserna inför starten i årskurs 6. Elever ifrån avlämnande skolor inom området blandas i nya klasser.

Specialpedagogen arbetar med elever från årskurs 1 till och med årskurs 9, den mesta tiden arbetar hon dock med elever i årskurserna 6–9. Specialpedagogen arbetar handledande i arbetslagen, men även med elever som under delar av sin skoldag får sin undervisning enskilt, i mindre grupper eller i sin klass. Specialpedagogen berättar att klimatet på skolan är öppet och att det är lätt att samarbeta med lärarna och att komma in i klasserna. Vid skolan finns även en speciallärare som har hela sin tjänst förlagd i årskurserna 6–9.

Vid Sjuntorpsskolan 6–9 finns ett elevhälsoteam som består av speciallärare, specialpedagog, skolkurator, skolsköterska, skolpsykolog och förskollärare. Intervjuer med lärare och elever visar att stöd finns att få i de flesta av skolans ämne. Lärarna i de olika arbetslagen organiserar också sin undervisning så att fyra lärare kan arbeta med tre klasser och därmed kan man bilda tillfälliga grupper utifrån det behov av stöd som finns för den aktuella lektionen. Stödteamet berättar att de upplever att lärarna är flexibla, duktiga på att hitta olika pedagogiska lösningar och detta sammantaget med specialpedagogens och speciallärarens insatser gör att skolans resurser upplevs som tillräckliga för elever i behov av stöd. Eleverna bekräftar denna bild och menar att de känner sig säkra på att kunna få stöd i alla ämnen om behov uppstår. Samtliga elever i behov av särskilt stöd har åtgärdsprogram som utvärderas regelbundet.

Inspektörerna finner att Sjuntorpsskolan uppfyller den statliga regleringen i skolförfattningarna om elevers rätt till stöd och att den enskilde elevens behov tillvaratas.

Utvärdering av lärandet bedömning och betygssättning

Inspektörerna bedömer att det vid Sjuntorpsskolan finns ett väl utvecklat system för att diagnostisera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska och matematik. Vid intervju med lärare framkommer att de arbetar för att på samma systematiska vis också kunna redogöra för elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen i årskurserna 6 och 7. Arbetet med att hitta former för detta arbete innebär att man samtidigt diskuterar en likvärdig och rättvis bedömning som är gemensam för hela skolan oavsett vilket ”ben” eleverna går i. Lärarna berättar vid intervju att de försöker vara med på varandras lektioner, man jämför bedömningar av elevarbeten och prov och man diskuterar ofta kursplanerna.

Inspektörerna bedömer vidare att det finns rutiner för att säkerställa en likvärdig betygssättning. Lärarna arbetar i sina ämnesgrupper med att jämföra betyg och bedömningar i relation till kursplanernas mål.

I skolans kvalitetsredovisning redogörs för olika enkäter eleverna har deltagit i. Bland annat har elever i årskurs 8 svarat på om de sätter mål, planerar och ut-

värderar sitt lärande. Resultatet visar att många elever inte gör detta i samma omfattning när det gäller mer traditionell undervisning, men att de tematiska studierna inkluderar även dessa moment. Vid samtal med elever finner inspektörerna att deras kunskap om kursplanernas mål är större när de har tematiska studier än mer traditionella lektioner.

Inspektörerna bedömer att eleverna har en god kännedom om kursplanernas mål när de har tematiska studier. Skolan bör dock arbeta för att öka elevernas kännedom om kursplanernas mål oavsett arbetssätt och arbetsformer.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Som ett led i uppföljningen och utvärderingen upprättar skolan årligen en skriftlig kvalitetsredovisning. Arbetet med utbildningsförvaltningens centralt formulerade mål, kallade verksamhetsuppdrag, har ett tydligt genomslag i kvalitetsredovisningen. Utbildningsförvaltningens mål är i linje med nationella mål för utbildningen

Vid Sjuntorpsskolan arbetas underlaget till kvalitetsredovisningen fram i arbetslagen, ställs samman av rektorn och går tillbaka till arbetslagen för godkännande innan det går vidare till förvaltningen. Vid skolan bedrivs ett väl fungerande kvalitetsarbete bland annat skolans arbete med tematiska studier och den väl fungerande målstyrningen omkring detta arbete. Inspektörerna noterar dock att detta arbete av god kvalitet redovisas mycket kortfattat i kvalitetsredovisningen.

Inspektörerna bedömer därför att kvalitetsredovisningen kan utvecklas att bättre, i enlighet med bestämmelserna, ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Insynen i skolans verksamhet och utomstående möjligheter att bedöma skolans kvalitet försvåras när information saknas.

Skolledning och intern kommunikation

För Sjuntorps skolområde finns en ledningsgrupp som består av områdeschefen och rektorerna vid de olika skolorna som ingår i området. Arbetet i gruppen syftar till att få en samsyn för skolverksamheten i området.

Vid Sjuntorpsskolan 6–9 bildar rektorn tillsammans med de tre arbetslagsledarna en ledningsgrupp. Arbetslagsledarna fungerar som en länk mellan rektorn och personalen.

Det pedagogiska ledarskapet vid skolan utövas bland annat vid studiedagar och pedagogiska träffar av olika slag.

Vid intervjuer med lärare och elever framkommer att rektorn ofta är ute i verksamheten. Eleverna känner stort förtroende för honom och går gärna direkt till honom med frågor. Lärarna känner sig lyssnade på och tycker att de har frihet att utvecklas inom sina arbetslag.

Inspektörerna bedömer att skolan har en väl fungerande skolledning som fungerar väl för styrning.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning

I den nationella timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Vidare skall styrelsen erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Styrelsen skall sträva efter att tillgodose elevernas val genom att utnyttja de möjligheter som finns inom ramen för gällande bestämmelser.

Vid Sjuntorpsskolan finns inte elevens val utsatt på schemat. Varje vecka har man däremot något som kallas för studietid. Inspektörerna finner att tiden används olika i de olika arbetsenheterna. Vid verksamhetsbesök då eleverna har studietid ser inspektörerna elever som gör läxor och läser på prov, andra elever använder tiden för att träna på det de tycker är svårt i t.ex. matematik och språk. De elever som valt hästskötsel och ridning använder studietiden till dessa aktiviteter. Eleverna har under denna tid handledning av personal ifrån en lokal ridskola. Vid inspektörernas besök hade skolan påbörjat en översyn av studietiden och arbetade för att snarast komma igång med elevens val enligt de intentioner som finns i grundskoleförordningen.

Inspektörerna bedömer att samtliga elever inte har tillgång till elevens val då syftet att eleven skall fördjupa och bredda sin kunskap i ett eller flera ämnen inte uppfylls. Hästskötsel och ridning genomförs inte heller under lärares ledning.

Personal

Det stora flertalet pedagoger har behörighet för den undervisning de i huvudsak bedriver. Enligt skolans kvalitetsredovisning för år 2005 är lärartätheten vid Sjuntorpsskolan 7,5 lärare per 100 elever. Motsvarande siffra för riket är 8,2 enligt officiell statistik.

Rektorn för årskurserna 6–9 har vid inspektörernas besök haft tjänsten vid skolan i en dryg termin. Rektorn har ännu inte påbörjat den statliga rektorsutbildningen, men har enligt inspektörernas bedömning den pedagogiska insikt som krävs för uppdraget.

Pedagogiskt material och utrustning

Läromedelskvaliteten är god enligt inspektörernas iakttagelser och intervjuer med lärare och elever. Sammantaget bedömer inspektörerna att elevernas förutsättningar för att nå de nationella målen för utbildningen är goda.

Datum	Ort
2007-08-28	Göteborg

Karin Widlund
Thomas Nilsson